

Sappho – rederijkers van 140 jaar

Rederijkerskamers in de provincie Groningen – en ook elders trouwens – kennen een lange bestaansgeschiedenis. Velen zijn de leeftijdsgrens van honderd gepasseerd, soms zelfs ruimschoots. Zo ook Sappho in Loppersum dat 6 oktober 140 jaar bestond. De Lopster rederijkers hebben die dag min of meer ongemerkt voorbij laten gaan. "Wie een gebakje bij de koffie wilde moest dat zelf maar meenemen," zegt oud-voorzitter Harry van der Klei, die nu de public relation van Sappho doet. "Laten we eerlijk zijn: wat is op het terrein van jubilea nu 140 jaar? We hebben daarom besloten te doen alsof het een gewoon jaar is. Hooguit kun je zeggen dat we iets meer activiteiten ontplooiën dan anders. Over tien jaar – bij het 150-jarig bestaan – is het verhaal natuurlijk anders." De mijlpaal in het bestaan ging dan ook redelijk ongemerkt voorbij in Loppersum.

Van der Klei is een kenner van de geschiedenis van de rederijkers in zijn dorp. Lang ook bewaarde hij de notulenboeken en andere documentatie van Sappho bij hem thuis. Dat vond hij toch wat te link worden en daarom besloot de vereniging het archief onder te brengen bij de Groninger archieven. Daar waar in de geschiedschrijving leemten zijn ontstaan laat de oud-voorzitter met zijn kennis van zaken er een eigen filosofie op los. Zo veronderstelt hij dat de ontstaansgeschiedenis van de rederijkerskamers alles te maken had met het beter worden

Sappho treedt niet alleen in het eigen dorp op, maar trekt ook de boer op, zoals op deze foto tijdens een optreden in het Groninger Universiteitstheater. © ARCHIEF NVHN

van de verbindingen in de 19e eeuw. Halverwege de vorige eeuw onstond daardoor de noodzaak voor de overwegend dialect sprekende Groningers zich ook beter in het Nederlands te kunnen uitdrukken doordat er over en weer meer contacten ontstonden. "De taal was destijds een barrière in de contacten met het Westen van het land."

De rederijkerskamers – waarin de notabelen van het dorp zich verenigden – werden opgericht om (ondermeer) de welsprekendheid in het Algemeen Beschaafd Nederlands te bevorderen. Er werden in het begin alleen mannelijke leden geaccepteerd en de voertaal was op de bijeenkomsten uit-

sluitend Nederlands. Waren er voor de te spelen stukken vrouwen nodig, dan werden die tijdelijk tot erelid gebombardeerd. De kamer in Loppersum noemde zich Sappho, naar een Griekse dichteres die ongeveer 600 jaar voor Christus op het eiland Lesbos (toen nog Mytelene geheten), maar schreef vele jaren Saffo. Van der Klei veronderstelt dat die later afwijkende schrijfwijze best eens te maken kan hebben gehad met de naam van het eiland. Vijftien jaar geleden – bij het 125-jarig bestaan dus – besloot het toenmalig bestuur de oorspronkelijke naam her in te voeren.

In november 1909 deed de heer F.J. Coolman een manmoedige poging om vrouwen

tot de vereniging te laten toetreden. Zijn betoog maakte kennelijk zoveel indruk dat twee maanden later ook dames als werkende leden van de vereniging werden toegestaan. Veel andere rederijkerskamers hadden dat besluit toen allang genomen. Van lekker eten wist men ook in Loppersum: toen Sappho in 1910 het 50-jarig bestaan vierde werd een diner gehouden "waaraan bijna geen einde kwam. Na afloop van het opvoeren van de stukken was het zo laat geworden dat men niet meer aan dansen kon denken, zodat de muziek direct naar de trein kon gaan," schrijft De Lopster, bijzonder nieuws- en advertentieblad voor alle Ommelandse boeren,

burgers en buitenlui, in 1950.

De vereniging kende ups en downs, goede tijden en slechte tijden. Maar over de stand van zaken nu bestaat bij het huidige bestuur tevredenheid. Sappho heeft 25 leden en 30 jeugdleden. De laatsten vormen een actieve groep, die met eigentijdse producties en met gebruikmaking van eigentijdse middelen aan de weg timmert. "Toneel is al geruime tijd in bij de Lopster jeugd," zegt Harry van der Klei. En de 'grote' Sappho laat zich zien op concoursen en uitvoeringen. Met een redelijk gerust hart kan men naar de toekomst kijken. Langzaam maar zeker komt het honderdvijftig jaar al in het verschiet.

MkN 13-10-00